

## POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **M. B.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 grudnia 2024 r.

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie sędziego Antoniego Bojańczyka od rozpoznania wniosku o

wyłączenie sędziego Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie II KK 311/24,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Konwencji

o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

**postanowił**

**wyłączyć sędziego Antoniego Bojańczyka od rozpoznania  
wniosku o wyłączenie sędziego Pawła Kołodziejskiego od udziału  
w sprawie Sądu Najwyższego o sygn. akt II KK 311/24.**

## UZASADNIENIE

W dniu 5 lipca 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja obrońcy skazanego M. B. od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 23 lutego 2024 r., sygn. akt VI Ka 280/23, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie z dnia 14 września 2022 r., sygn. akt IV K 949/18.

Kasacja ta, zarejestrowana została w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt II KK 311/24.

Po wyłączeniu od rozpoznania tej kasacji – na wniosek obrońcy skazanego – sędziego Małgorzaty Bednarek (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2024 r. – KRI 575), sprawa została przydzielona do rozpoznania – zarządzeniem osoby pełniącej funkcję Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracami Izby Karnej z dnia 18 października 2024 r. – sędziemu Pawłowi Kołodziejskiemu.

W dniu 8 listopada 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego M. B. o wyłączenie od orzekania w przedmiocie jego kasacji sędziego Pawła Kołodziejskiego. Uzasadniając wniosek obrońca skazanego odwołał się do trybu powołania Pawła Kołodziejskiego na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – dalej ustawa o KRS z 2017 r.), wskazując, że rozpoznanie sprawy przez tego sędziego, będzie skutkowało wystąpieniem uchybienia mającego postać bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Wniosek ten został przydzielony do rozpoznania – zarządzeniem osoby pełniącej funkcję Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracami Izby Karnej z dnia 13 listopada 2024 r. (KRI 666) – sędziemu Antoniemu Bojańczykowi.

W dniu 9 grudnia 2024 r. obrońca skazanego złożył wniosek o wyłączenie – od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie II KK 311/24 – również sędziego Antoniego Bojańczyka zauważając, że ten sędzia, podobnie jak sędzia Paweł Kołodziejski, został powołany w tym samym trybie, a więc z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy o KRS z 2017 r., co może skutkować identycznym uchybieniem (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), a nadto rozpoznanie wniosku o wyłączenie przez tego sędziego pozostawałoby w sprzeczności z zasadą *nemo iudex in causa sua*.

**Sąd Najwyższy zważył co następuje.**

Złożony przez obrońcę skazanego wniosek – o wyłączenie sędziego Antoniego Bojańczyka od rozpoznania wniosku o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy zawisłej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt II KK 311/24 sędziego Pawła Kołodziejskiego – jest zasadny.

Konieczność wyłączenia tego sędziego, wspiera jednolite orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) zgodnie z którym, Sąd Najwyższy w składach z udziałem sędziów powołanych na urząd sędziego SN na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy o KRS z 2017 r. nie stanowi sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wartości, a tym samym nie gwarantuje prawa do rzetelnego procesu (por. wyroki ETPCz: z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczkowicz przeciwko Polsce*, skarga nr 43447/19; z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, połączone skargi nr 49868/19 i 57511/19; z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*, skarga nr 1469/20; z dnia 15 marca 2022 r. [Wielka Izba], *Grzęda przeciwko Polsce*, skarga 43572/18; z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa przeciwko Polsce*, skarga nr 50849/21).

Nadto, w przypadku zarówno sędziego Pawła Kołodziejskiego, jak i sędziego Antoniego Bojańczyka, orzeczenia przez nich wydawane, nie tylko nie spełniają i nie będą spełniały przysługującego stronom postępowania prawa do rzetelnego procesu, lecz są i będą dotknięte – co słusznie zauważył wnioskodawca – uchybieniem mającym postać bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [zob. pkt 1 i 4 wiążącej wszystkie składy Sądu Najwyższego uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA 1-410-1/20 (OSNK 2020 z. 2 poz. 7), od której to zasady do chwili obecnej nie odstąpiono w oparciu o przepis art. 88 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j.: Dz. U. 2024, poz. 622) – uSN]. Dodatkowym powodem wyłączenia jest również okoliczność, która doprowadziła do obecnego orzekania sędziego Antoniego Bojańczyka w Izbie Karnej Sądu Najwyższego i to poczynając o sposobu powołania do mającej charakter sądu specjalnego Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, w nietransparentnej procedurze w 2018 r., poprzez jego przeniesienie

do legalnej Izby Sądu Najwyższego decyzją osoby pełniącej funkcję Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, w sposób stanowiący ominięcie wymogów określonych w art. 179 Konstytucji RP (zob. postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2023 r., II KK 82/23; z dnia 7 marca 2024 r., IV KK 571/23). Sąd Najwyższy w tym składzie wyrażony w powołanych wyżej orzeczeniach pogląd w pełni podziela, uznając za uzasadnione stwierdzenie, iż akty nominacji na stanowiska w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, jako organie, która w powołanych już w tym uzasadnieniu orzeczeniach ETPCz uznana została za organ niespełniający konwencyjnego wymogu sądu niezależnego i bezstronnego „ustanowionego ustawą”, podjęte przez Prezydenta RP wyłącznie w ramach konkursu na stanowiska w tej Izbie, nie obejmują powołania do każdej innej Izby Sądu Najwyższego i tym samym nie wywołują skutków związanych z takim powołaniem. Wadliwość tego powołania nie może prowadzić do usankcjonowania pierwotnej wady, a tym bardziej uprawniać do orzekania w innych Izbach Sądu Najwyższego. Ta pierwotna wadliwość powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w konkursie do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie może być również w drodze wtórnych, mających charakter techniczny zabiegów, konwalidowana. Skutek taki (konwalidacja) mógłby zostać osiągnięty wyłącznie poprzez przeprowadzenie prawidłowej procedury powołania i to powołania do prawidłowo ukształtowanego sądu.

Nie ulega też wątpliwości, że orzekanie przez sędziego Antoniego Bojańczyka co do wniosku o wyłączenie sędziego Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania kasacji wniesionych w sprawie II KK 311/24, z uwagi na tożsame okoliczności związane z powołaniem go na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy o KRS z 2017 r., nie tylko – z uwagi na wątpliwości co do jego bezstronności w tej konkretnej sprawie – powinno skutkować jego wyłączeniem jako *iudex suspectus*, lecz nawet wyłączeniem z urzędu na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.

*Ratio legis* art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. jest czytelne i – w myśl zasady *nemo iudex indoneus in propria causa* – sprowadza się do odsunięcia od sprawy sędziego, w sytuacji, gdy jej rozstrzygnięcie wpływa na sferę jego praw i obowiązków. Nie

chodzi przy tym jedynie o te ewidentne przypadki, gdy sędzia jest stroną procesową, która *ex definitione* ma interes prawny w korzystnym dla siebie rozstrzygnięciu, ale o każdy przypadek, gdy sprawa dotyczy sędziego bezpośrednio (zob. J. Kosonoga (w:) R. A. Stefański S. Zabłocki (red.), Kodek postępowania karnego. Komentarz do art. 1 – 166, Warszawa 2017, tom I, s. 550). Trudno o bardziej jednoznaczny przypadek tego rodzaju sytuacji niż ten, w którym sędzia Sądu Najwyższego powołany w niekonstytucyjnym trybie, ma orzekać o wyłączeniu od rozpoznania kasacji osoby powołanej również z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa nie będącej organem tożsamym z tym, który przewidziany jest w art. 187 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Skoro, pomimo rzucających się w oczy okoliczności, o których mowa wyżej, osoba pełniąca funkcję Prezesa Sądu Najwyższego kierujący pracami Izby Karnej nie uznała za celowe wdrożenie procedury wyłączającej *ex lege* sędziego Antoniego Bojańczyka od orzekania co do wniosku o wyłączenie od udziału w sprawie II KK 311/24 sędziego Pawła Kołodziejewskiego, przydzielając mu ten wniosek – który oparty zastał na tych samych podstawach faktycznych oraz prawnych – do rozpoznania i tym samym dopuszczając do orzekania przez tego sędziego w sprawie, która jego bezpośrednio dotyczy, a i sam sędzia nie podjął w tym kierunku jakichkolwiek kroków, sygnalizujących zaistniały układ procesowy (art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.), jego wyłączenie w trybie art. 41 § 1 k.p.k. stało się wręcz koniecznością.

Wyżej wskazane okoliczności czynią uznanie złożonego przez obrońcę wniosku za zasadny i tym samym wyłączenie sędziego Antoniego Bojańczyka od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Pawła Kołodziejewskiego od udziału w sprawie Sądu Najwyższego II KK 311/24, co jest dopuszczalne w świetle uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023 r., I KZP 22/22, mającej moc zasady prawnej, zgodnie z którą pojęcie „sprawy”, o jakim mowa w art. 40 i art. 41 § 1 k.p.k. odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak również postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej

Uwzględniając całokształt rozważań poczynionych w niniejszym uzasadnieniu postanowiono jak na wstępie.

SSN (Tomasz Artymiuk)

[J.J.]

[ał]